

Innst. 209 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 42 L (2016–2017)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i tvisteloven (sikkerhet for sakskostnader)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i tvisteloven § 20-11. Etter gjeldende tvisteloven § 20-11 kan en saksøker som ikke har bopel i Norge, bli avkrevd sikkerhet for sitt mulige ansvar for sakskostnader i forbindelse med søksmålet. Unntak gjelder blant annet dersom det «ville stride mot en folkerettslig forpliktelse til å likebehandle parter bosatt i utlandet og parter bosatt i Norge».

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) mottok i september 2014 en klage fra en privatperson hvor det ble anført at tvisteloven § 20-11 ikke er i samsvar med EØS-avtalen. ESA konkluderte med at tvisteloven § 20-11 er i strid med EØS-avtalen artikkel 4 (forbud mot forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet), artikkel 28 (fri bevegelighet for arbeidstakere), artikkel 31 (etableringsfrihet), artikkel 36 (fri adgang til å yte tjenester) og artikkel 40 (fri adgang til overføring av kapital).

Departementet foreslår etter dette at tvisteloven § 20-11 første ledd annet punktum endres slik at det ikke kan kreves sikkerhetsstillelse fra saksøker med bopel i en EØS-stat, uavhengig av hva søksmålet gjelder. Loven foreslås gitt virkning for søksmål som er anlagt etter at lovendringen trer i kraft. Avgjørende vil være om stevning eller anke er tatt ut forut for eller etter lovens ikrafttredelse.

Forslaget vil medføre at det aldri kan kreves stilt sikkerhet for saksøkers mulige sakskostnadsansvar

så fremt saksøker har bopel i en EØS-stat. Dette er i tråd med gjeldende rett for så vidt tvistegenstanden faller inn under EØS-avtalens virkeområde. Departementet legger til grunn at lovendringen vil ha praktiske konsekvenser for et meget begrenset antall saker. I disse sakene vil en lovendring som foreslått kunne påføre saksøkte noe større kostnader i inndrivelsen av en eventuell tilkjent erstatning for sakskostnader. På den annen side vil en lovendring som foreslått kunne medføre færre begjæringer om sikkerhetsstillelse og være mer anvendelig for domstolene og aktørene. En lovendring som foreslått vil dermed også kunne virke ressursbesparende. Samlet legger departementet til grunn at forslaget ikke vil ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til at Justis- og beredskapsdepartementet i denne proposisjonen foreslår endringer i tvisteloven § 20-11. Etter gjeldende regler kan en saksøker som ikke har bopel i Norge, bli avkrevd sikkerhet for sitt mulige ansvar for sakskostnader i forbindelse med søksmålet. Unntak gjelder blant annet dersom det «ville stride mot en folkerettslig forpliktelse til å likebehandle parter bosatt i utlandet og parter bosatt i Norge».

Komiteen viser til at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) i september 2014 mottok en klage fra en privatperson hvor det ble anført at tvisteloven § 20-11 ikke er i samsvar med EØS-avtalen. ESA konkluderte med at tvisteloven § 20-11 er i strid med EØS-avtalen artikkel 4 (forbud mot forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet), artikkel 28 (fri bevegelighet for arbeidstakere), artikkel 31 (etableringsfrihet), artikkel 36 (fri adgang til å yte tjenester) og artikkel 40 (fri adgang til overføring av kapital).

Komiteen viser til at departementet på bakgrunn av dette foreslår at tvisteloven § 20-11 første ledd annet punktum endres slik at det ikke kan kreves sikkerhetsstillelse fra saksøker med bopel i en EØS-stat, uavhengig av hva søksmålet gjelder. Loven foreslås gitt virkning for søksmål som er anlagt etter at lovendringen trer i kraft. Avgjørende vil være om stevning eller anke er tatt ut forut for eller etter lovens ikrafttredelse.

Komiteen registrerer at forslaget vil medføre at det aldri kan kreves stilt sikkerhet for saksøkers mulige sakskostnadsansvar så fremt saksøker har bopel i en EØS-stat. Dette er i tråd med gjeldende rett for så vidt tvistegjenstanden faller inn under EØS-avtalens virkeområde.

Komiteen registrerer at departementet legger til grunn at lovendringen vil ha praktiske konsekvenser for et meget begrenset antall saker. I disse sakene vil en lovendring som foreslått kunne påføre saksøkte noe større kostnader i inndrivelsen av en eventuell tilkjent erstatning for sakskostnader. På den annen side vil en lovendring som foreslått kunne medføre færre begjæringer om sikkerhetsstillelse og være mer anvendelig for domstolene og aktørene. En lovendring som foreslått vil dermed også kunne virke ressursbesparende. Komiteen registrerer videre at departementet legger til grunn at forslaget ikke vil ha

nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i tvisteloven (sikkerhet for saks-kostnader)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister gjøres følgende endringer:

§ 20-11 første ledd skal lyde:

(1) Saksøkte kan kreve at en saksøker som ikke har bopel i Norge, stiller sikkerhet for mulig ansvar for sakskostnader i instansen. Sikkerhet kan ikke kreves *hvis saksøker har bopel i en EØS-stat*, hvis det ville stride mot en folkerettslig forpliktelse til å likebehandle parter bosatt i utlandet og parter bosatt i Norge, eller dersom det ville virke uforholdsmessig ut fra sakens art, partsforholdet og forholdene for øvrig.

II

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
2. Loven har virkning for søksmål eller anke som tas ut etter at loven har trådt i kraft.

Oslo, i justiskomiteen, den 7. mars 2017

Hadia Tajik

leder

Margunn Ebbesen

ordfører